

Panellid Bert Koopman. (Foto: Dirk Kome)

Wie geeft de sector filantropie vorm?

Door: Bert Koopman

16-05-2024

Filantropie

Als voorman bij Filantropie Platform DDB nam ik onlangs via Zoom deel aan een internationaal panel over de toekomst van filantropiemedia. Organisator was 'Alliance Magazine'. Andere panelleden, naast hoofdredacteur Charles Keidan van Alliance, waren verbonden aan uiteenlopende media als 'Inside Philanthropy' en 'Philanthropy Age'. Prikkelende vragen leverden een levendig en fundamenteel online debat op. Het kan en moet beter, zo werd al snel duidelijk.

Over één ding was iedereen het eens: om geloofwaardig te blijven als filantropiemedium is een rol als *critical friend* van de sector cruciaal. Ook als een medium financieel gesteund wordt door een of meer fondsen uit de sector zelf, dan wel door externe partijen zoals *private banks*. Dat betekent objectief en neutraal verslag doen, niet over van alles te pas en te onpas oordelen, maar indien nodig het beestje bij de naam noemen want ook filantropen zijn mensen die soms onverstandige dingen doen.

Een interessante vraag tijdens de sessie was wie de meeste potentie heeft om de sector filantropie vorm te geven. In de Nederlandse situatie zijn dat zeker de toezichthouders en bestuurders van de vermogensfondsen. Zij kunnen, opererend in de luwte, naar eigen goeddunken majeuere bedragen fourneren. In Nederland gaat het om meer dan 365 vermogensfondsen en corporate foundations aangesloten bij de FIN. Er zijn er meer.

Zelfregulering

Het is begrijpelijk en logisch dat de leiding van de Vereniging van Fondsen in Nederland zich intern uitputtend bezighoudt met zaken als de giftenaftrek, het onderhouden van contacten met de politiek Den Haag (zeker na verkiezingsjaar 2023), het beperking van administratieve lasten en last but not least het felbegeerde systeem van zelfregulering, wat wil zeggen dat overheidstoezicht in de visie van de vermogensfondsen niet noodzakelijk is.

Extern zou het vermogensfondsen – zeker de grotere – sieren als ze meer openheid zouden betrachten over hun agenda en doelstellingen. Dit is overigens geen nieuw geluid, maar het lijkt soms gericht aan dovemansoren. Fondsen zouden transparanter kunnen zijn over de herkomst van hun vermogens en over de wijze waarop ze hun middelen inzetten. En dus ook over de impact die ze nastreven. Voor een miljarden business geen onredelijke wens.

Oplossingen bieden

In een ideale filantropiewereld prevaleert het langetermijndenken. Vermogensfondsen steunen ruimhartig fundamenteel onderzoek, onderzoek dat wordt gedreven door nieuwsgierigheid, vrijheid en verbeelding. Dit type onderzoek legt immers een bewezen en onmisbaar fundament voor de ontwikkeling van revolutionaire technologieën die de economie schragen, de samenleving transformeren en oplossingen bieden voor tal van maatschappelijke problemen.

Het *Leitmotiv* is bekend: filantropie is een onlosmakelijk onderdeel van de *civil society*. Deze civil society is een derde kracht naast de overheid en de markt. Filantropische fondsen – zowel de geld verstrekkende als de geld wervende fondsen – kunnen vaak zaken oppakken die de overheid en/of de markt (nog) laten liggen. Een goed functionerende sector filantropie is een teken van beschaving in tijden van polarisatie en verruwing van omgangsvormen.

Publieke opinie

Alle reden om die civil society te koesteren. Zeker in tijden waarin het menselijk bestaan steeds meer trekken begint te vertonen van een businesscase en Nederland sterke gelijkenis gaat vertonen met een vennootschap. Brancheorganisatie Goede Doelen Nederland weet het: de drie krachten – overheid, markt en civil society – zijn samen verantwoordelijk voor het goed functioneren van onze pluriforme democratische samenleving.

Een waardevol besef dat helaas maar matig doordringt in de publieke opinie. Het Filantropie Platform DDB kan hieraan een bijdrage leveren. Door in het meerstemmig koor van overheid, bedrijfsleven en burgermaatschappij juist de stem van de civil society te laten resoneren. Als een orgelpunt!

Bert Koopman is hoofdredacteur van Filantropie Platform DDB, onderdeel van Amsterdam University Press.